

FOR FORUM
OBYWATELSKIEGO
ROZWOJU

www.for.org.pl

RAPORT

ROCZNY ZA ROK 2022

Spis treści

FOR w mediach w 2022 roku	3
Wybrane publikacje FOR	4
Wszystkie publikacje FOR w 2022 r.	7
Odkrywając wolność 2. W obronie rozumu	9
FOR o wojnie i sytuacji Ukraińców w Polsce	10
75. Jubileusz Leszka Balcerowicza	12
Forum Obywatelskiego Rozwoju laureatem nagrody Miasta St. Warszawy	13
System D'Hondta. Wnioski dla opozycji – raport FOR	14
Niekonwencjonalna polityka monetarna musi odejść – raport FOR	15
Rachunek od państwa za 2021 r.	16
Budżet Państwa na 2023 rok to fikcja – akcja informacyjna FOR	18
15 lat FOR – wybrane publikacje, wydarzenia, archiwalne zdjęcia i projekty	19
Współpraca międzynarodowa	22
Wydarzenia 2022	23
Obszary badawcze	24
Projekty FOR	24
FOR w mediach społecznościowych	26
Znasz FOR-letter?	27
Finanse FOR	28
Zarząd Fundacji	28

Szanowni Państwo,

w 2022 roku Forum Obywatelskiego Rozwoju obchodziło piętnastolecie swojej działalności. Jeszcze zanim dobiegła końca moja służba publiczna w Narodowym Banku Polskim, planowałem powołanie do życia silnej organizacji w ramach społeczeństwa obywatelskiego, która broniłaby stabilności i rozwoju polskiej gospodarki oraz – co się z tym wiąże – państwa prawa i indywidualnych wolności.

Misja FOR w ostatnich latach – kiedy przybrały na sile ataki na praworządność, a w sferze gospodarki zdrowy rozsądek coraz bardziej ustępował demagogii – stała się ważniejsza niż kiedykolwiek wcześniej. W 2022 roku zaczęły w pełni ujawniać się konsekwencje populistycznej polityki Prawa i Sprawiedliwości: inflacja osiągnęła poziom dwucyfrowy, a wzrost gospodarczy istotnie spowolnił.

Wskazywaliśmy, że wbrew rządowej propagandzie ten stan rzeczy wynika w dużej mierze z czynników wewnętrznych, tj. katastrofalnych błędów w polityce monetarnej i fiskalnej. Zwracaliśmy też uwagę na problemy finansów publicznych, w tym na ich rosnącą nieprzejrzystość, oraz na ogromne i niczym nieuzasadnione koszty pomysłów powszechnego wsparcia kredytobiorców.

Nasza działalność nie byłaby możliwa, gdyby nie wsparcie ze strony ludzi podzielających nasze ideały i cele. Wszystkim, którzy nas wspierają, jestem za to bardzo wdzięczny.

Działamy!

Leszek Balcerowicz,
prezes zarządu FOR

FOR w mediach w 2022 roku

Nasi eksperci byli cytowani w mediach średnio **1059** razy miesięcznie

Ich komentarze, artykuły i wywiady ukazują się regularnie m.in. w „Rzeczpospolitej”, „Gazecie Wyborczej”, „Dzienniku Gazety Prawnej”, „Pulsie Biznesu”, „Radiu TOK FM”, „TVN24”, „Polsat News”, „Onet.pl”, „Wirtualnej Polsce”, „Interii”, „AleBank” i „Money.pl”

W 2022 roku nazwa Forum Obywatelskiego Rozwoju pojawiała się w mediach średnio **47** razy tygodniowo

Cytowalność FOR na stronach internetowych: średnio **149** razy w miesiącu

Cytowalność FOR w telewizji w 2022 roku: **329** razy

Cytowalność FOR w radiu w 2022 roku: **96** razy

Prowadzimy **6** stron internetowych

W 2022 roku przybyło nam **4248** obserwujących na Facebooku, Twitterze i LinkedInie

FOR aktywnie działa na **4** platformach społecznościowych (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn)

Nasze posty na Facebooku w 2022 roku uzyskały łącznie **26 990** reakcji

Nasze publikacje w 2022 roku zostały wyświetlone na stronie internetowej łącznie **82 844** razy

30 668 wszystkich obserwujących na Facebooku

Nasze tweety zdobyły łącznie ponad **3 miliony** wyświetleń

Wybrane publikacje FOR

26.01.2022 | KOMUNIKAT

Pustostany nie odpowiadają za wysokie ceny mieszkań | Rafał Trzeciakowski

Rząd PiS pracuje nad podatkiem od niezamieszkałych mieszkań (pustostanów). Robi to w myśl popularnej wśród części publicystów tezy, że ważnym czynnikiem odpowiadającym za wysokie ceny mieszkań jest zjawisko kupowania ich „spekulacyjnie” czy „inwestycyjnie” i pozostawiania pustymi, aby ich wartość rosła wraz ze wzrostem cen nieruchomości. Teza ta jest jednak bezsensowna, bo zakłada, że właściciel dobrowolnie rezygnuje z dochodu z najmu na poziomie kilku procent rocznie, który nie koliduje z korzyściami czerpanymi ze wzrostu cen nieruchomości.

14.02.2022 | KOMUNIKAT

To nie jest kraj dla młodych ludzi | Marcin Zieliński, Maciej Martyniuk

Mateusz Morawiecki ogłosił, że wskaźnik waloryzacji emerytur będzie wyższy od wynikającego z ustawy minimum i wyniesie 7%, a jesienią zostaną wypłacone ponownie czternaste emerytury. Działania te mają być odpowiedzią m.in. na inflację, która według prognoz utrzyma się na bardzo wysokim poziomie też w 2022 roku. Być może stan wysokiej inflacji powinien stać się przyczynkiem do zmiany sposobu waloryzowania świadczeń emerytalnych. Nie powinien jednak być pretekstem do wprowadzania nadzwyczajnej waloryzacji, która sprawi, że emerytom inflacja zostanie „wyrównana” dwukrotnie.

7.03.2022 | KOMUNIKAT

Bezpieczeństwo to nie tylko czołgi i armaty. 7 kluczowych kwestii | Sławomir Dudek

Wojna w Ukrainie będzie oddziaływała na sytuację społeczno-gospodarczą Polski wieloma kanałami zarówno w krótkim, jak i w długim okresie. W najbliższym czasie czeka nas osłabienie wzrostu gospodarczego i jeszcze wyższa inflacja, nawet dwucyfrowa. Krótkookresowe perspektywy są trudne. Gospodarka będzie daleka od zrównowżenia i podatna na zawirowania. Negatywne konsekwencje tej wojny mogą być w wielu obszarach silniejsze dla Polski niż dla innych krajów z uwagi na położenie geograficzne oraz wiele nierozwiązanych problemów strukturalnych, które w ostatnich latach uległy pogłębieniu w czasie rządów PiS. Bezpieczeństwo kraju to nie tylko czołgi i armaty. Kluczowe dla bezpieczeństwa kraju są: zwiększanie praworządności, budowanie silnej pozycji na arenie międzynarodowej (przez uczestnictwo w Unii Europejskiej i NATO), utrzymywanie stabilnych i przejrzystych finansów publicznych.

14.03.2022 | KOMUNIKAT

Kolejne fundusze poza kontrolą – co może pójść nie tak? | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński

W reakcji na inwazję Rosji na Ukrainę rząd Prawa i Sprawiedliwości zaczął prace nad stworzeniem dwóch nowych funduszy w państwowym Banku Gospodarstwa Krajowego, z których miałyby być finansowane „pomoc systemowa” oraz dodatkowe wydatki na armię. Parlament, inaczej niż w przypadku budżetu państwa, nie ma nic do powiedzenia na temat sposobów wydatkowania pieniędzy z tych funduszy, mimo że jednym ze źródeł ich finansowania są obligacje gwarantowane przez Skarb Państwa. W tej chwili dług poza kontrolą parlamentu wynosi 260 mld zł. Do końca tego roku według planów rządu ma to być 350 mld zł, a do 2025 roku – ponad 400 mld zł, czyli około jednej czwartej długu publicznego liczonego zgodnie z metodologią unijną. Poważne wątpliwości budzi konstytucyjność takich działań, gdyż wydatki służące wypełnianiu funkcji i zadań publicznych powinny być ujęte w budżecie, a nie wypychane do kolejnych funduszy, z których środki można wydatkować bez ustawy budżetowej i bez parlamentarnej kontroli.

25.03.2022 | KOMUNIKAT

Oslabianie gospodarki i finansów państwa godzi w obronność kraju | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński

W obecnej sytuacji potrzebujemy nie kreatywnych zmian prawnych, lecz planu budowy bezpieczeństwa militarne, który nie naruszałby stabilności finansów publicznych i rozwoju krajowej gospodarki. Strategia nieodpowiedzialnego zwiększania wydatków państwa i zadłużenia kraju może skończyć się bardzo wysoką inflacją, kolejnymi podwyżkami stóp procentowych i destabilizacją gospodarki. Godziłoby to zarówno w obronność kraju, jak i w sytuację ekonomiczną obywateli.

12.04.2022 | KOMUNIKAT

Czy Prezes Glapiński przewiduje rażące złamanie prawa przez NBP? | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński

W czasie pandemii COVID-19 szef polskiego Narodowego Banku Polskiego, naśladując największe banki centralne w rozwiniętych gospodarkach, przeprowadzał na dużą skalę skup obligacji skarbowych. Odbywało się to mimo konstytucyjnego zakazu finansowania deficytu budżetowego przez dodruk pustego pieniądza (art. 220 ust. 2 Konstytucji). Wówczas prezes Adam Glapiński mógł hipotetycznie zakładać, że towarzyszący pandemii kryzys gospodarczy może nawet doprowadzić do spadku

cen, a zatem cała operacja (przynajmniej w krótkim terminie) nie zagraża realizacji podstawowego konstytucyjnego i ustawowego celu NBP, jakim jest zapewnienie stabilności poziomu cen. Trzeba przy tym pamiętać, że choć wzrost cen przez kilkanaście miesięcy od rozpoczęcia skupu obligacji przez NBP nieco spowolnił, to i tak był szybszy niż w innych krajach Unii Europejskiej. Teraz, gdy inflacja jest dwucyfrowa, takiego argumentu jednak już nie ma, a mimo to prezes Adam Glapiński nie wyklucza, że polski bank centralny całą operację pod koniec kwietnia powtórzy.

19.04.2022 | KOMUNIKAT

Nie ma uzasadnienia dla mrożenia WIBOR-u | Marcin Zieliński

Kolejne podwyżki stóp procentowych przyniosły istotny wzrost rat kredytów o zmiennym oprocentowaniu. Szybko pojawiły się też bardzo kosztowne propozycje „zamrażania” rat płaconych przez kredytobiorców, a także osobliwe twierdzenia o nieadekwatności powszechnie stosowanego wskaźnika WIBOR. Pomysły powszechnego zamrożenia stawek WIBOR dla kredytów hipotecznych nie znajdują ekonomicznego uzasadnienia. W czasie, gdy stopy procentowe były rekordowo niskie, banki prowadziły dość ostrożną politykę kredytową. Zatem należy domniemywać, że większość kredytobiorców jest w stanie płacić wyższe raty. Dla osób, które są w faktycznie trudnej sytuacji finansowej, istnieją już instrumenty wsparcia jak Fundusz Wsparcia Kredytobiorców przy Banku Gospodarstwa Krajowego. Jednak to, że jakaś grupa może nie być w stanie udźwignąć obecnych obciążeń, nie oznacza, że wsparcie należy się każdemu, kto w ciągu ostatnich kilkunastu lat zaciągnął kredyt.

28.04.2022 | KOMUNIKAT

Lekarstwo gorsze od choroby? Ocena propozycji pomocy kredytobiorcom | Marcin Zieliński

6 października 2021 roku Rada Polityki Pieniężnej w reakcji na rosnącą inflację zdecydowała o pierwszej od 2012 roku podwyżce stopy referencyjnej. W ślad za dokonanymi podwyżkami i w oczekiwaniu kolejnych zaczęły rosnąć też trzy- i sześciomiesięczne stawki WIBOR (WIBOR 3M i WIBOR 6M), wykorzystywane jako wskaźniki referencyjne w umowach kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu. W efekcie gwałtownie wzrosły płacone przez kredytobiorców raty. Pochylając się nad rzekomo ciężkim losem kredytobiorców, projektodawcy ignorują interesy szerokich grup, m.in.: klientów banków, w tym deponentów, którzy otrzymują niższe odsetki od swoich lokat, i potencjalnych kredytobiorców, którzy zapłacą wyższe marże; akcjonariuszy banków, w tym członków otwartych funduszy emerytalnych, drobnych inwestorów indywidualnych, uczestników funduszy inwestycyjnych i programów emerytal-

nych z trzeciego filara (IKE, IKZE, PPE, PPK) podatników, dlatego że uderzenie w zyski banków ograniczy wpływy z płaconego przez nie podatku dochodowego od osób prawnych; kredytobiorców, którzy zdecydowali się na droższy kredyt z okresowo stałą stopą.

26.05.2022 | KOMUNIKAT

Inflacja jest zbyt wysoka, by ją jeszcze podsycać | Sławomir Dudek

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) inflacja w Polsce (mierzona wskaźnikiem cen i usług konsumpcyjnych, tzw. CPI – Consumer Price Index) w kwietniu br. wyniosła 12,4%. W przestrzeni publicznej pojawiła się jednak liczba 22% jako poziom inflacji w kwietniu. 12 maja br. przywoływał ją Donald Tusk, twierdząc, że to „prawdziwa” inflacja w kwietniu. To twierdzenie jest nieprawdziwe. Jediną profesjonalną instytucją, która wylicza ogólną inflację na bazie uznanej, kompletnej i reprezentatywnej metodologii, jest w Polsce GUS. Europejski urząd statystyczny (EUROSTAT) na podstawie danych wsadowych GUS opracowuje zharmonizowany wskaźnik cen i usług konsumpcyjnych HICP (HICP – Harmonised Index of Consumer Prices), który w ostatnim okresie jest nieco niższy niż wskaźnik inflacji GUS. W kwietniu dla Polski wyniósł on 11,4%.

3.06.2022 | KOMUNIKAT

Nakręcanie spirali populizmu. Po kongresie programowym Platformy Obywatelskiej | Marcin Zieliński

W dość powszechnej opinii Prawo i Sprawiedliwość przejęło władzę w 2015 roku dzięki swoim obietnicom socjalnym, które po wyborach realizowało. W związku z tym większość partii opozycyjnych nie sprzeciwia się kolejnym świadczeniom i innym wydatkom, a nawet proponuje własne. Tą drogą od pewnego czasu idzie też Platforma Obywatelska. PO postanowiła nie przedstawiać pomysłów na reformy, które zapewniłyby polskiej gospodarce szybki wzrost w kolejnych latach. Populistyczne pomysły nigdy nie mają dobrego uzasadnienia. Tym bardziej należy uznać je za szkodliwe i nieuzasadnione w warunkach kilkunastoprocentowej inflacji, gdy podwyżkom stóp procentowych powinna towarzyszyć wstrzeźliwość fiskalna.

13.06.2022 | KOMUNIKAT

„Wakacje kredytowe” – kolejny źle policzony i niedopasowany program | Marcin Zieliński

Posłowie niemal jednogłośnie zagłosowali za przyjęciem ustawy o „wakacjach kredytowych”. Choć obecnie priorytetem powinno być zduszenie wymykającej się spod kontroli inflacji, politycy opowiedzieli się za programem powszechnym, który

poważnie utrudni zadanie Radzie Polityki Pieniężnej. Wszelkie racjonalne pomysły kierowania wsparcia tylko do osób znajdujących się w faktycznie trudnej sytuacji ustąpiły antybankowemu populizmowi głoszonemu przez niemal wszystkie opcje polityczne.

11.07.2022 | KOMUNIKAT

Pod pozorem jawności, Solidarna Polska proponuje przepisy rodem z Rosji i Węgier. Organizacje pozarządowe na celowniku | Patryk Wachowiec

Projekt ustawy o transparentności finansowania organizacji pozarządowych, znany jako Lex Woś, otrzymał numer druku i został skierowany do pierwszego czytania w Sejmie. Propozycja posłów Solidarnej Polski nakłada na duże organizacje pozarządowe liczne obowiązki sprawozdawcze, informacyjne i administracyjne, w tym wymóg publikowania rejestru wpłat i zawieranych umów oraz informacji o finansowaniu poszczególnych projektów. Projekt powiela rozwiązania przedstawione w 2020 roku i ocenione krytycznie jako niezgodne z Konstytucją RP, prawem unijnym i Europejską Konwencją Praw Człowieka; przepisy łudząco przypominają rozwiązania z Rosji i Węgier uznane za naruszające prawa człowieka.

25.07.2022 | KOMUNIKAT

Sąd Najwyższy i KPO. Czy możemy liczyć na środki z unijnego Funduszu Odbudowy? | Patryk Wachowiec

Nowelizacja ustawy o Sądzie Najwyższym miała w zamierzeniu odblokować środki dla Polski z unijnego Funduszu Odbudowy. Ponieważ kamienie milowe dotyczące sądownictwa powiązane z pierwszą transzą wypłat, oznacza to w praktyce – biorąc pod uwagę zasadę, że warunkiem kolejnych płatności jest utrzymanie reform podjętych w ramach poprzednich transz – że od spełnienia wymogów dotyczących sądów zależy uruchomienie wszystkich pozostałych środków. Nowa Izba Odpowiedzialności Zawodowej, ze względu na sposób jej utworzenia i procedurę wyłaniania członków, budzi wątpliwości z punktu widzenia jej niezależności od polityków. Przyznanie sędziom objętym rozstrzygnięciami zlikwidowanej Izby Dyscyplinarnej możliwości ponownej oceny ich spraw przed Izbą Odpowiedzialności Zawodowej nadal narusza ich prawo do sądu. Dotychczasowe zmiany w wymiarze sprawiedliwości, podjęte z intencją uzyskania środków z Funduszu Odbudowy, są niewystarczające i mogą nie przekonać Komisji do wypłaty pierwszej i kolejnych transz.

12.08.2022 | KOMUNIKAT

Zamiast wolności sumienia kaganiec na wolność słowa: najnowsza inicjatywa ustawodawcza rażącym atakiem na prawo do krytyki | Eliza Rutynowska

Projektowane i promowane przez polityków związanych z Ministerstwem Sprawiedliwości przepisy (zmiana ustawy Prawo karne) mają na celu wyłączenie możliwości publicznej krytyki kościoła i innych związków wyznaniowych. Planowane zmiany jednocześnie zakładają wyłączenie bezprawności znieważających opinii wyrażanych przez osoby wierzące w związku z wyznawaną przez nie religią. Obecnie obowiązujące w polskim Kodeksie karnym przepisy gwarantujące wolność sumienia i wyznania, w połączeniu ze standardami konstytucyjnymi, w sposób bardzo szeroki chronią obrzędy religijne oraz miejsca kultu. Wprowadzając karalność takich zachowań jak „lżenie” oraz „wyszydzanie”, projektodawcy poszerzają spektrum oddziaływania prawa karnego w sposób nieproporcjonalny i nieznanym wcześniej polskiemu prawu karnemu.

21.09.2022 | KOMUNIKAT

Nowy projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej prowadzi do zwiększenia zakresu arbitralności władzy w stanach nadzwyczajnych | Piotr Oliński

Ministerialny projekt wprowadza nowe ustawowe stany nadzwyczajne: stan pogotowia oraz stan zagrożenia. Ich dokładny zakres nie został w ustawie określony. Rodzi to ryzyko instrumentalizacji prawa i stworzenia furtki do sterowania samorządami przez administrację rządową. Katalog ograniczeń praw i wolności jednostki w nowej ustawie stanowi przepisanie starszych regulacji. Projekt ustawy wyłącza dotychczasowe przepisy o odszkodowaniach w stanie klęski żywiołowej, nie wprowadzając nowych przepisów w ich miejsce. Pozostawi to obywateli bez możliwości uzyskania odszkodowania za działania władzy.

28.09.2022 | KOMUNIKAT

Czy to ceny energii są główną przyczyną różnicy w inflacji pomiędzy Polską a innymi krajami UE? | Bartłomiej Jabrzyk

Wraz ze wzrostem inflacji w Polsce i na świecie nasila się dyskusja na temat jej przyczyn. Nie brak głosów, że główną przyczyną jest zewnętrzny szok podaży – ceny nośników energii oraz żywności. Przykładem może być wypowiedź prezesa NBP Adama Glapińskiego z 8 września 2022 r. – „co najmniej ¾ inflacji przychodzi z zewnątrz, z szoków energetycznych. Z niezwykle wysokich podwyżek cen gazu, energii elektrycznej, ciepła itp.”. Teza ta jest nieprawdziwa. W analizie użyteczne jest rozróżnienie w ramach inflacji CPI, inflacji bazowej oraz pozostałej jej części. Inflacja bazowa to stopa inflacji pozbawiona najbardziej zmiennych składników, takich jak ceny żywności i energii. Wskaźnik ten, używany jest do prezentowania inflacji, ograniczając wpływ szoków podaży.

Ponad 206 miliardów złotych wyniesie rzeczywisty deficyt budżetu państwa na koniec 2023 roku | Sławomir Dudek, Ludwik Kotecki, Hanna Majszczyk

Tocząca się dziś w Sejmie debata budżetowa opiera się na projekcie budżetu, który nie pokazuje pełnego obrazu wydatków i dochodów państwa. Wieloletni pracownicy ministerstwa finansów (Sławomir Dudek, Ludwik Kotecki, Hanna Majszczyk) pokazują, jak naprawdę powinien wyglądać projekt budżetu na 2023 rok. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych gospodarka środkami publicznymi jest jawna

i przejrzysta. Dodatkowo ustawa wprost mówi, że to ustawa budżetowa lub plan finansowy jednostki sektora finansów publicznych określają, na co (cel) i ile (wysokość) mogą być przeznaczone wydatki publiczne. Tymczasem od kilku lat przejrzystość finansów publicznych jest stopniowo coraz mniejsza, a wydatki są realizowane poza ustawą budżetową. Zasada powszechności mówi, że prawidłowy budżet powinien być zupełny, określać wszystkie dochody i wydatki w pełnych kwotach, niełączonych ze sobą. To umożliwia kontrolę budżetową oraz uniemożliwia ukrywanie wydatków za pomocą kompensacji.

Wszystkie publikacje FOR w 2022 r.

1. 1.01.2022 | Komunikat | Reglamentowana działalność gospodarcza do przeglądu | Piotr Oliński
2. 24.01.2022 | Komunikat | #PatoPrawo: Kontrola operacyjna: czym jest, czym być powinna i jak się ma do prawa do prywatności | Eliza Rutynowska
3. 26.01.2022 | Komunikat | Pustostany nie odpowiadają za wysokie ceny mieszkań | Rafał Trzeciakowski
4. 14.02.2022 | Komunikat | To nie jest kraj dla młodych ludzi | Marcin Zieliński, Maciej Martyniuk
5. 18.02.2022 | Komunikat | Antyunijna manipulacja danymi w przekazie Polskich Elektrowni narusza interes konsumentów | Eliza Rutynowska
6. 21.02.2022 | Komunikat | Tarcze antyinflacyjne – garść leków przeciwbólowych o krótkotrwałym i wątpliwym działaniu | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński
7. 22.02.2022 | Komunikat | Prezes UOKiK i obniżka VAT na żywność. O działaniu organu regulacyjnego słów kilka | Piotr Oliński
8. 7.03.2022 | Komunikat | Bezpieczeństwo to nie tylko czołgi i armaty. 7 kluczowych kwestii | Sławomir Dudek
9. 8.03.2022 | Komunikat | Pandemia i wojna w służbie władzy: próby zapewnienia bezkarności urzędniczej | Eliza Rutynowska
10. 10.03.2022 | Komunikat | Ułatwienie dostępu do zawodów regulowanych – skuteczna pomoc dla obywateli Ukrainy i polskiej gospodarki | Piotr Oliński
11. 12.03.2022 | Komunikat | Z najeźdźcą nie robi się interesów | Andrij Bojtsun, Dmytro Jabłonowskyj i Ołeksandr Łysenko, tłumaczenie: Marcin Zieliński

12. 14.03.2022 | Komunikat | Kolejne fundusze poza kontrolą – co może pójść nie tak? | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński
13. 18.03.2022 | Komunikat | Zaangażowanie polskiego rządu w pomoc humanitarną nie odblokuje KPO | Eliza Rutynowska
14. 25.03.2022 | Komunikat | Osłabianie gospodarki i finansów państwa godzi w obronność kraju | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński
15. 28.03.2022 | Analiza | System D'Hondta. Wniosek dla opozycji | Andrzej Machowski
16. 5.04.2022 | Analiza | Uwolnić potencjał: otwarcie zawodów regulowanych dla obywateli Ukrainy – postulaty FOR i Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej | Piotr Oliński, Andrzej Drozd, Tetiana Gomon
17. 12.04.2022 | Komunikat | Czy Prezes Głapiński przewiduje rażące złamanie prawa przez NBP? | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński
18. 19.04.2022 | Komunikat | Nie ma uzasadnienia dla mrożenia WIBOR-u | Marcin Zieliński
19. 28.04.2022 | Komunikat | Lekarstwo gorsze od choroby? Ocena propozycji pomocy kredytobiorcom | Marcin Zieliński
20. 29.04.2022 | Komunikat | Pozaeuropejska ustawa sankcyjna – mroźna groźba politycznych decyzji | Eliza Rutynowska
21. 4.05.2022 | Komunikat | Ograniczanie rynku – przykład wywozu śmieci w Warszawie. Przetargi typu in-house – stosowanie, zagrożenia, alternatywy? | Piotr Oliński
22. 26.05.2022 | Komunikat | Inflacja jest zbyt wysoka, by ją jeszcze podsycać | Sławomir Dudek
23. 30.05.2022 | Analiza | Co dalej z „wirtualną agorą”? Regulacja portali społecznościowych a wolność słowa w internecie wobec zmian w prawie unijnym | Piotr Oliński
24. 3.06.2022 | Komunikat | Nakręcanie spirali populizmu. Po kongresie programowym Platformy Obywatelskiej | Marcin Zieliński
25. 13.06.2022 | Komunikat | „Wakacje kredytowe” – kolejny źle policzony i niedopasowany program | Marcin Zieliński
26. 23.06.2022 | Komunikat | Rachunek od państwa za 2021 rok | Sławomir Dudek, Marcin Zieliński
27. 27.06.2022 | Komunikat | Zastłona dymna: dlaczego prezydencka ustawa nie realizuje kamieni milowych wyznaczonych przez Komisję Europejską | Eliza Rutynowska
28. 30.06.2022 | Komunikat | Zmiana standardu nadawania sygnału czy standardów wolności mediów? | Bartłomiej Jabrzyk
29. 11.07.2022 | Komunikat | Pod pozorem jawności, Solidarna Polska proponuje przepisy rodem z Rosji i Węgier. Organizacje pozarządowe na celowniku | Patryk Wachowiec
30. 13.07.2022 | Raport | Niekonwencjonalna polityka monetarna musi odejść | Arkadiusz Sieroń
31. 15.07.2022 | Komunikat | Identyfikacja gwarantem przestrzegania prawa przez funkcjonariuszy | Bartłomiej Jabrzyk
32. 25.07.2022 | Komunikat | Sąd Najwyższy i KPO. Czy możemy liczyć na środki z unijnego Funduszu Odbudowy? | Patryk Wachowiec
33. 12.08.2022 | Komunikat | Zamiast wolności sumienia kaganiec na wolność słowa: najnowsza inicjatywa ustawodawcza rażącym atakiem na prawo do krytyki | Eliza Rutynowska
34. 25.08.2022 | Komunikat | „Polski VAT”, czyli „Polski Ład” | Sławomir Dudek
35. 31.08.2022 | Komunikat | Europejskie stowarzyszenia sędziowskie skarżą decyzję o za-twierdzeniu polskiego KPO. Czy to ma sens? | Patryk Wachowiec
36. 21.09.2022 | Komunikat | Nowy projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej prowadzi do zwiększenia zakresu arbitralności władzy w stanach nadzwyczajnych | Piotr Oliński
37. 28.09.2022 | Komunikat | Czy to ceny energii są główną przyczyną różnicy w inflacji pomiędzy Polską a innymi krajami UE? | Bartłomiej Jabrzyk
38. 7.10.2022 | Komunikat | Ponad 206 miliardów złotych wyniesie rzeczywisty deficyt budżetu państwa na koniec 2023 roku | Sławomir Dudek, Ludwik Kotecki, Hanna Majszczyk
39. 30.11.2022 | Analiza | Przepisy zwiększające niezależność Prezesa UOKiK czekają na wprowadzenie | Piotr Oliński
40. 1.12.2022 | Komunikat | PiS pod pozorem wojny chce wpędzić Polskę w kryzys | Sławomir Dudek
41. 14.12.2022 | Komunikat | Kaczyński o reformach Balcerowicza – kiedyś i dziś | Marcin Zieliński
42. 29.12.2022 | Komunikat | 7 lat kryzysu praworządności. Jak TSUE i ETPC broniły rządów prawa w Polsce w 2022 roku? | Patryk Wachowiec

Wszystkie publikacje są dostępne w wersji elektronicznej do pobrania na stronie www.for.org.pl

Odkrywając wolność 2. W obronie rozumu

„Odkrywając wolność 2. W obronie rozumu” to zbiór artykułów liberalnych myślicieli poruszających fundamentalne kwestie indywidualnej wolności i jej wpływu na rozwój społeczeństw. Jest to kontynuacja zbioru tekstów o wolności pt. „Odkrywając wolność. Przeciw zniewoleniu umysłów” wydane w 2012 roku.

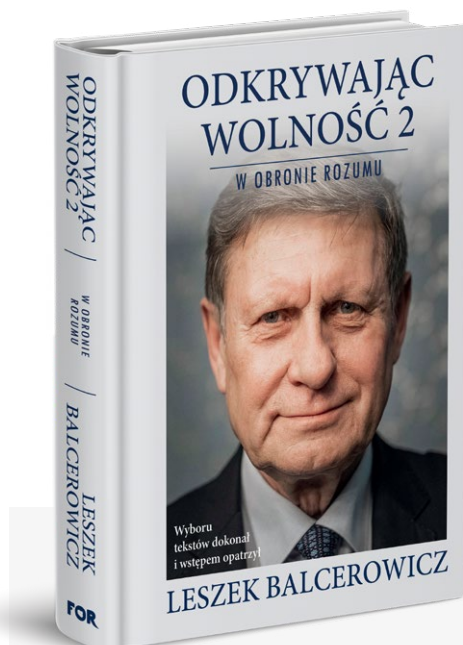
Premiera książki odbyła się 25 października 2022 r. w ramach współpracy Fundacji Forum Obywatelskiego Rozwoju, Szkoły Głównej Handlowej oraz Koła Naukowego Ekonomii Politycznej. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Rektora Głównej Szkoły Handlowej w Warszawie. Pod koniec roku 2022 rozpoczął się również, kontynuowany w 2023 roku, cykl spotkań autorskich z Leszkiem Balcerowiczem w całej Polsce.

Texty poruszają szerokie spektrum tematów: jakiego rodzaju ustroje w największym stopniu gwarantują wolność mieszkańcom? Jaki jest związek między wolnością gospodarczą i demokracją? Jak wolnorynkowy kapitalizm przyczynia się do rozwoju gospodarczego? Dlaczego mimo empirycznych dowodów na efektywność kapitalistycznego ustroju gospodarczego wciąż odżywa jego krytyka? Jak wprowadzać przemiany gospodarcze w kierunku kapitalizmu i jak kapitalizm zmienił świat?

Wyboru tekstów do książki dokonał i wstępem opatrzył Leszek Balcerowicz, Przewodniczący Rady FOR. Redaktorem wydania jest Marcin Zieliński, ekonomista FOR.

W ramach promocji książki opublikowaliśmy specjalne odcinki podcastu Odkrywając Wolność, w których gośćmi Marcina Zielińskiego byli: Leszek Balcerowicz, Sebastian Stodolak, Mikołaj Pisarski i Klaudia Jachira.

Książkę wydała Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju oraz Wydawnictwo Czerwone i Czarne dzięki wsparciu finansowemu partnerów: Fundacji Wolności Gospodarczej oraz Sebastiana Kulczyka.

Drugi tom „Odkrywając wolność” zawiera też esej „Kim są liberałowie” Mirosława Dzielskiego, filozofa i liberała, zmarłego w październiku 1989 roku. Czytamy w nim: „Liberałów nie zadowala parlamentaryzm. Uważają go za konieczny składnik wolnościowych instytucji, ale zdają sobie sprawę z jego niewystarczalności. Ludzie raz na kilka lat wybierający rząd, a poza tym niedziałający politycznie i niedźwigający na co dzień ciężaru odpowiedzialności gospodarczej, sędowniczej i administracyjnej, nie mogą rozumieć kłopotów związanych z rządzeniem i mogą w swej sporadycznej działalności politycznej zachowywać się tak lekkomyślnie jak dzieci. Zdziecinnienie, brak odpowiedzialności to początek utraty wolności”. Dzielski pisał to przed 40 laty, a ma się wrażenie, że pisze o dzisiejszej Polsce. Idee liberalne na przekór przejściowym modom wciąż są aktualne.

— WITOLD GADOMSKI, GAZETA WYBORCZA

Posłuchaj
podcastu na
YouTube:

Publikacja dostępna jest w sklepie FOR: www.sklep.for.org.pl

FOR o wojnie i sytuacji Ukraińców w Polsce

Inwazja Rosji na Ukrainę rozpoczęła się 24 lutego 2022 roku i stanowiła eskalację wojny trwającej już od 2014 roku. Wojna ta spowodowała wzrost napięć na rynkach finansowych, bezprecedensowy wzrost cen surowców oraz niepewności w gospodarce, co przejawia się obecnie spadkiem tempa wzrostu gospodarczego oraz rosnącą inflacją.

Ekspert Fundacji FOR wielokrotnie w publikowanych komunikatach zwracali uwagę na fakt, że partia Prawo i Sprawiedliwość pod pozorem wojny chce wpędzić Polskę w kryzys. Ponadto wskazywali, że zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego Polski jest kluczowe dla złagodzenia kryzysu wywołanego napaścią Rosji na Ukrainę. Państwo o stabilnej gospodarce jest w stanie łatwiej zwiększać swój potencjał militarny i lepiej reagować na skutki inwazji na jego terytorium. Stąd, z polskiej perspektywy, kluczowe powinno być utrzymanie stabilnych i przejrzystych finansów publicznych, przestrzeganie praworządności oraz budowanie silnej pozycji w NATO i Unii Europejskiej, z której korzyści nie ograniczają się do transferów w ramach Funduszu Odbudowy i funduszy strukturalnych, ale wynikają przede wszystkim z czterech swobód przepływu towarów, usług, kapitału i osób.

Współpraca z Polsko-Ukraińską Izbą Gospodarczą

Na początku grudnia 2022 roku Fundacja FOR i Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza podpisały porozumienie o współpracy w zakresie sporządzania raportów, wniosków, analiz i innych dokumentów oraz realizacji celów statutowych obu organizacji.

Fundacja FOR i Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza zobowiązały się również do wymiany wiedzy eksperckiej, organizacji wspólnych konferencji, seminariów i szkoleń, informowania się o podejmowanych przez każdą ze stron działaniach, wymiany materiałów informacyjnych i publikacji, a także promocji samego porozumienia.

Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza to jedna z najstarszych bilateralnych izb gospodarczych w Polsce. Działa na rzecz rozwoju polsko-ukraińskich stosunków gospodarczych oraz kulturalnych już od 1992 roku.

Podcast „Odkrywając Wolność”

W lipcu 2022 roku opublikowaliśmy odcinek podcastu „Odkrywając Wolność”, w którym gościem dr. Sławomira Dudka była dr Olena Babakova – historyczka, dziennikarka, badaczka migracji w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

„To, z czego Polacy dzisiaj bardzo słusznie są dumni, to w jaki sposób polskie społeczeństwo sobie radzi z tym kryzysem emigracyjnym, który wywołała wojna na Ukrainie, czyli to szczerze, bardzo szerokie zaangażowanie Polaków w pomoc materialną, finansową, usługami, oddanie swoich lokali jako miejsce zamieszkania itd.”

— UKRAIŃCY W POLSCE – CZY MAMY POLITYKĘ MIGRACYJNĄ?
OLENA BABAKOVA

Posłuchaj
podcastu na
YouTube:

Uwolnić potencjał: otwarcie zawodów regulowanych dla obywateli Ukrainy – postulaty FOR i Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej

W kwietniu 2022 r. Fundacja FOR we współpracy z przedstawicielami Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej opublikowała analizę autorstwa Piotra Olińskiego. Oprócz diagnozy problemu dostępności zawodów regulowanych dla Ukraińców w Polsce przedstawiliśmy również nasze postulaty i propozycje rozwiązań:

- Liberalizacja dostępu do zawodów regulowanych nie tylko pomoże obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie Polski, ale też zwiększy konkurencyjność i jakość usług polskiej gospodarki.
- Proponowane przez Forum Obywatelskiego Rozwoju oraz Polsko-Ukraińską Izbę Gospodarczą kierunki zmian w prawie obejmują ułatwienie dostępu do 1) zawodów medycznych, 2) zawodów z deficytem rąk do pracy, 3) administracji publicznej oraz służb mundurowych.
- Pierwsze kroki w zakresie liberalizacji dostępu do zawodów medycznych – psychologa, lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki oraz położnej – zostały już poczynione przez ustawodawcę w związku z pandemią COVID-19 oraz tzw. specustawą ukraińską. Rozszerzenie o dalsze zawody związane ze służbą zdrowia jest logicznym i potrzebnym krokiem.
- Raport „Barometr Zawodów” na 2022 rok jako deficytowe i cechujące się brakiem rąk do pracy klasyfikuje 30 zawodów. Zawody te powinny zostać otwarte na pracowników z Ukrainy.
- Napływ ludności z Ukrainy rodzi również wyzwania dla administracji publicznej (np. w urzędach pracy konieczne będzie zatrudnienie osób władających językiem ukraińskim). Należy uelastyczyć obecne zasady zatrudniania cudzoziemców spoza Unii Europejskiej, tak by administracja była w stanie sprawnie realizować swoje zadania.

Publikacja
dostępna
w języku polskim
i ukraińskim:

75

75. JUBILEUSZ LESZKA BALCEROWICZA

19 stycznia 2022 roku obchodziliśmy 75. urodziny założyciela i Przewodniczącego Rady FOR, Leszka Balcerowicza. Z tej okazji Fundacja FOR zaprosiła na wyjątkowe spotkanie online współpracowników profesora z różnych lat jego działalności publicznej od 1978 do 2022 roku. Spotkanie było transmitowane na żywo na Facebooku Fundacji FOR.

Gośćmi Profesora Balcerowicza byli: Barbara Błaszczuk, Stefan Kawalec, Jerzy Koźmiński, Grażyna Staniszevska, Jerzy Miller, Jerzy Pruski oraz Agata Stremecka.

Obejrzyj
transmisję:

„Kiedy szefem NBP był Leszek Balcerowicz, ta instytucja działała według najlepszych standardów. Uczyliśmy się od Ciebie, Leszku, jak sumiennie powinniśmy pracować”

— JERZY PRUSKI

„Dwuminutowa rozmowa zakończyła się wizytą w Katowicach. Porozmawialiśmy o moich plusach i minusach. Po tej rozmowie przez 8 lat pozostałem u boku Leszka Balcerowicza. Chciałem wiedzieć, jak można tak szybko tak wiele uzyskać, mimo że wszyscy mówili, że jest to niemożliwe”

— JERZY MILLER

Forum Obywatelskiego Rozwoju laureatem nagrody Miasta St. Warszawy

Fundacja FOR uhonorowana została Nagrodą Miasta Stołecznego Warszawy w 2022 roku podczas uroczystej sesji Rady Miasta Warszawa w Sali im. S. Starzyńskiego Pałacu Kultury i Nauki. Dziękujemy Radzie za to niezwykle wartościowe wyróżnienie, docenienie całokształtu działalności Fundacji FOR oraz możliwość znalezienia się w tak wyjątkowym gronie tegorocznych laureatów.

Nagroda Miasta Stołecznego Warszawy to wyróżnienie przyznawane przez Radę Miasta Stołecznego Warszawy osobom lub zespołom osób szczególnie zasłużonym dla Stolicy Rzeczypospolitej Polskiej. Nagrodę stanowi statuetka Syreny Warszawskiej, oznaka nagrody i dyplom.

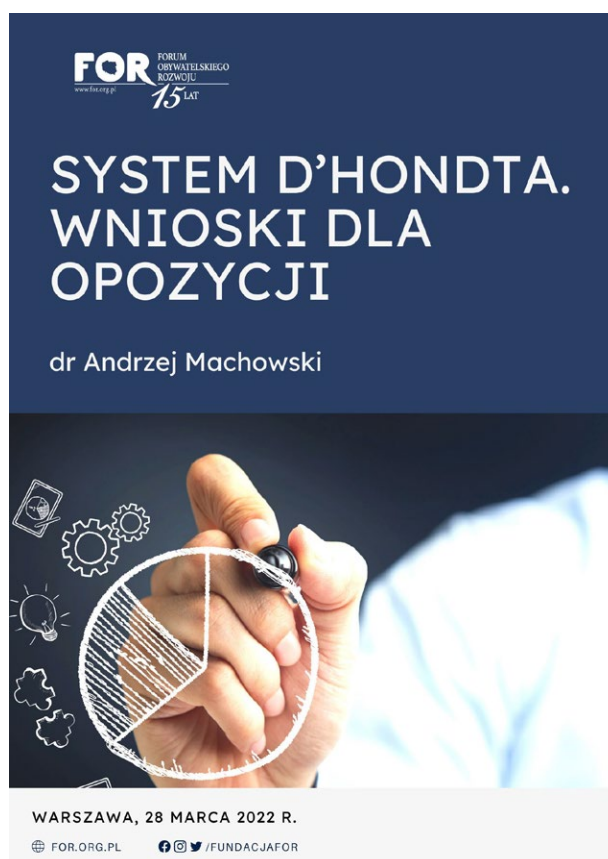
Wśród tegorocznych nagrodzonych znaleźli się również uczestniczka Powstania Warszawskiego Janina Rożecka „Dora”, reżyser i dyrektor artystyczny Teatru WARSawy Adam Sajnuś, aktor Stanisław Tym, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta czy Polska Akcja Humanitarna. Jako organizacja pozarządowa jesteśmy zaszczytni, mogąc znaleźć się w tak znamienitym gronie.

Fundacja FOR została wyróżniona tą prestiżową nagrodą jako organizacja pozarządowa o statusie fundacji. Doceniona została misja FOR, którą jest zwiększanie w społeczeństwie aktywnego poparcia dla szerokiego zakresu indywidualnych wolności, w tym zwłaszcza wolności gospodarczej, oraz – co się z tym wiąże – dla podnoszenia poziomu praworządności w państwie. Uznanie zdobyły takie projekty fundacji FOR, jak Licznik Długu Publicznego, Wirtualne Muzeum czy Monitor Wolności Gospodarczej.

System D'Hondta. Wnioski dla opozycji – raport FOR

W opracowaniu przygotowanym przez Andrzeja Machowskiego na zlecenie Fundacji FOR przedstawiony został model matematyczny systemu D'Hondta i wynikająca z niego „mechanika” działania systemu. W ramach tego modelu dokonano symulacji podziału mandatów w zależności od tego, czy partie opozycji demokratycznej – KO, P2050, Lewica i PSL – zgłosiłyby w wyborach oddzielne listy, czy startowałyby w ramach wariantów koalicyjnych.

Przeprowadzona analiza prowadzi do następujących wniosków:

- Najlepsze dla opozycji demokratycznej rozwiązania to: (1) wariant czteropartyjnej koalicji KO, P2050, Lewicy i PSL, (2) wariant koalicji KO, P2050 i Lewicy, (3) wariant dwóch koalicji KO i Lewicy oraz P2050 i PSL, (4) wariant koalicji KO, P2050 i PSL.
 - Warianty koalicyjne są bardzo odporne na ewentualne odwrócenie się od koalicji tych wyborców, którzy są gotowi głosować na swoją partię, ale odmawiają poparcia koalicji z powodu braku akceptacji dla pozostałych partnerów koalicyjnych. Koalicja KO, P2050, Lewicy i PSL daje opozycji więcej mandatów niż oddzielny start tych partii nawet wtedy, gdy odsetek takich wyborców sięgnie 18,6 proc.
- Najgorszym rozwiązaniem – bo przynoszącym mniej mandatów niż warianty koalicyjne i narażonym na ryzyko nieprzekroczenia 5-procentowego progu przez PSL lub Lewicę (co prowadzi do przejęcia przez prawicę części utraconych mandatów) – jest zgłoszenie przez KO, P2050, Lewicę i PSL czterech oddzielnych list.
 - Ważnym kryterium przy podejmowaniu decyzji o samodzielnym bądź koalicyjnym starcie KO, P2050, Lewicy i PSL w wyborach powinien być stosunek głosów, na jakie łącznie mogą liczyć partie opozycji demokratycznej, do głosów, na jakie mogą liczyć łącznie PiS i Konfederacja. Jeżeli wynosi on co najmniej 54,2 proc. do 45,8 proc. na korzyść opozycji, to zdobycie większości mandatów przez opozycję demokratyczną jest możliwe także przy zgłoszeniu w wyborach czterech oddzielnych list. Jeśli procent głosów, na jakie mogą liczyć łącznie KO, P2050, Lewica i PSL (w stosunku do procentu głosów, na jakie mogą liczyć łącznie PiS i Konfederacja) spadnie poniżej poziomu 54,2 proc. to uzyskanie większości mandatów wymaga utworzenia przynajmniej jednej koalicji dwupartyjnej. Przy spadku tego wskaźnika poniżej 50,7 proc. jedyną szansą na uzyskanie większości mandatów przez opozycję demokratyczną jest powołanie czteropartyjnej koalicji KO, P2050, Lewicy i PSL. Przy poparciu dla opozycji niższym niż 48,8 proc. a dla prawicy wyższym niż 51,2 proc., opozycja demokratyczna – niezależnie od wariantu startu w wyborach – nie jest w stanie zdobyć większości mandatów.

Autor: dr Andrzej Machowski, psycholog w zakresie psychometrii, analityk badań sondażowych, redaktor naczelny „Zeszytów Historyczno-Politycznych”. Pracuje w fundacji Samorządność i Demokracja.

Niekonwencjonalna polityka monetarna musi odejść – raport FOR

Ekspansja amerykańskiej gospodarki po Wielkiej Recesji była nie tylko anemiczna w stosunku do poprzednich ekspansji gospodarczych, ale także najwolniejszym powojennym ożywieniem. Oznacza to, że najślabsze ożywienie miało miejsce, gdy polityka monetarna (i fiskalna) była – do czasów pandemii COVID-19, kiedy dotychczasowe działania zintensyfikowano – najbardziej agresywna w historii amerykańskiego pokoju. Częścią wytłumaczenia tego paradoksu jest fakt, że niekonwencjonalna polityka pieniężna prowadzi do negatywnych niezamierzonych efektów, jak nadmierne podejmowanie ryzyka, wzrost zadłużenia prywatnego i publicznego oraz zombifikacja gospodarki.

Stopy procentowe pełnią kluczową rolę w gospodarce, ponieważ odpowiadają za wycenę czasu i ryzyka oraz międzyokresową alokację zasobów. Przy bardzo niskich poziomach stóp procentowych ich funkcje alokacyjne i sygnalizacyjne zostają osłabione, co utrudnia odpowiednią wycenę aktywów i projektów inwestycyjnych, zwiększając ryzyko baniek cenowych, błędnych inwestycji oraz cykli koniunkturalnych.

Bardzo niskie stopy procentowe znacznie utrudniają, albo wręcz uniemożliwiają, właściwą ocenę ryzyka, co zniekształca strukturę ryzyka w gospodarce. Zatem chociaż podejmowanie ryzyka przez podmioty gospodarcze może pomóc gospodarce w perspektywie krótkoterminowej, podejmowanie nadmiernego ryzyka może pogłębić zjawiska koniunkturalne i zaburzenia w strukturze cen oraz produkcji, a także napędzać bańki cenowe na rynkach aktywów, które zagrażają stabilności finansowej w perspektywie długoterminowej.

Autor: dr hab. Arkadiusz Sieroń – adiunkt w Instytucie Nauk Ekonomicznych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Jest członkiem zarządu Instytutu Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa oraz autorem książek *Money, Inflation and Business Cycles: The Cantillon Effect and the Economy* oraz *Monetary Policy after the Great Recession: The Role of Interest Rates* wydanych przez Routledge, a także autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych (m.in. w „Quarterly Journal of Austrian Economics”, „Prague Economic Papers”, „Research in Economics” czy „Journal of Risk Research”). Jest stypendystą amerykańskiego The Ludwig von Mises Institute (2014 oraz 2018 Summer Fellowship) oraz zdobywcą 3. miejsca w The 6th International Vernon Smith Prize for the Advancement of Austrian Economics.

Rachunek od państwa za 2021 r.

W 2021 roku wydatki publiczne w przeliczeniu na jednego mieszkańca po raz pierwszy przekroczyły kwotę 30 tys. zł, a w przeliczeniu na jednego pracującego wyniosły 69 583 zł. Wszystkie wydatki publiczne są finansowane albo z płaconych przez nas podatków (danin), albo z emitowanego przez państwo długu (który oznacza wyższe podatki w przyszłości). Wielu ludzi, domagając się realizowania kolejnych programów przez państwo, nie dostrzega, że wiąże się to z większym opodatkowaniem społeczeństwa (teraz lub w przyszłości). Jak zauważyła Margaret Thatcher: „Jeśli państwo chce wydać więcej, musi albo pożyczyć oszczędności od ludzi, albo silniej ich opodatkować. Nie ma czegoś takiego jak pieniądze publiczne, są tylko pieniądze podatników”. Dlatego Fundacja FOR po raz jedenasty przygotowała „Rachunek od państwa”, który pokazuje wydatki polskiego państwa w podziale na najważniejsze kategorie i w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

W 2021 roku wydatki publiczne stanowiły 44,2% PKB – mniej niż rok wcześniej, gdy wybuchła pandemia, ale wciąż więcej niż w 2019 roku. Od 2015 roku wydatki publiczne wzrosły w Polsce realnie o ponad 35%. Można wskazać na trzy źródła finansowania tego wzrostu wydatków.

Po pierwsze, dzięki dobrej koniunkturze w zachodniej Europie i napływowi pracowników z Ukrainy polska gospodarka rozwijała się bardzo szybko. Po drugie, rząd PiS wprowadził wiele nowych podatków, często dla niepoznaki nazywanych opłatami lub daninami („opłata emisyjna”, „danina solidarnościowa”, a oprócz tego np. podatek bankowy i podatek handlowy). Dochody sektora publicznego w latach 2015–2021 wzrosły o 3,3% PKB. Po trzecie,

zwiększyło się zadłużenie sektora publicznego. Mimo bardzo dobrej koniunktury rząd nie zrównoważył finansów publicznych. W efekcie dług publiczny w latach 2015–2021 wzrósł o 2,5% PKB.

Przez to, że przez długi czas odsetki malały, wydawało się, że państwo może się bezkarnie zadłużać. Teraz jednak odsetki zaczynają szybko rosnąć. Według prognozy z kwietnia br. przedstawionej przez rząd w „Wieloletnim planie finansowym państwa na lata 2022–2025”, odsetki od długu publicznego mają wynieść 1258 zł na mieszkańca w tym roku i 1705 zł w roku przyszłym (dla porównania w 2021 roku odsetki wyniosły 772 zł na mieszkańca). Już w tym roku koszt obsługi długu publicznego będzie wyższy od kosztu programu „Rodzina 500+”. Odsetki w „Rachunku od państwa” wzrosną o niemal tysiąc złotych. To prawie półtorakrotność wydatków na policję, straż pożarną i inne służby razem wzięte oraz niewiele mniej niż wydatki na wojsko.

Wydatki państwa to nie tylko wydatki budżetu centralnego (budżetu państwa), lecz także władz lokalnych (samorządów), NFZ, FUS zarządzanego przez ZUS, KRUS i wielu innych podmiotów. W ostatnich dwóch latach dużą część wydatków publicznych realizowano bez kontroli parlamentu – za pośrednictwem Polskiego Funduszu Rozwoju i Banku Gospodarstwa Krajowego. Choć zdecydowana większość wydatków publicznych przypada na kilka instytucji, to należy pamiętać, że cały sektor finansów publicznych obejmuje ponad 61 tys. różnych jednostek. Należą do niego szkoły, uczelnie, szpitale, a także podmioty takie jak zarządy cmentarzy komunalnych, parki miejskie czy studia filmowe „TOR”, „ZEBRA”, „KADR”.

Za co najwięcej zapłacili podatnicy w 2021 roku?

Największą kategorią wydatków publicznych były, jak co roku, emerytury i renty. Przeciętny mieszkaniec Polski wydał na nie, wliczając „trzynastki” i „czternastki”, 8938 zł. To o wiele więcej niż na liczone łącznie dwie kolejne kategorie wydatków – ochronę zdrowia (3851 zł) oraz edukację i naukę

(3731 zł). W FOR od lat proponujemy ograniczenie wydatków emerytalnych przez podniesienie wieku emerytalnego, zlikwidowanie przywileju wcześniejszych emerytur (z ewentualnym dostosowaniem wysokości składek w przypadku tych zawodów, np. górników, w przypadku których niższy wiek emerytalny może mieć pewne uzasadnienie), włączenie rolników, żołnierzy, policjantów, sędziów i prokuratorów do powszechnego systemu emerytalnego, a także zaniechanie kolejnych dodatków, takich jak „trzynaste” i „czternaste” emerytury. Wszystkie te czynniki osłabiają potencjał rozwojowy polskiej gospodarki. Niestety politycy bardzo chętnie obiecują emerytom kolejne dodatki, unikając przy tym reform systemu. Szczególnego podkreślenia wymaga to, że Polska wydaje więcej na emerytury niż znajdujące się na podobnym poziomie rozwoju inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej, a jednocześnie jest społeczeństwem, które się bardzo szybko starzeje.

W latach 2015–2021 wydatki socjalne w ujęciu realnym wzrosły w Polsce o prawie 43% – był to piąty najwyższy wynik w UE (przy średniej na poziomie 22,3%). Wydatki socjalne rosły szybciej niż gospodarka – w stosunku do PKB zwiększyły się o 1,7 p.p. Z drugiej strony malało znaczenie inwestycji publicznych, które w stosunku do PKB zmniejszyły się o 0,4 p.p.

W 2021 roku „Rachunek od państwa” wyniósł 30 736 zł na mieszkańca Polski i był o 982 zł wyższy niż rok wcześniej. Łączne wydatki publiczne na mieszkańca były w 2021 roku o 1300 zł wyższe od dochodów. W rezultacie dług publiczny na mieszkańca wzrósł do 37 405 zł (z czego 6946 zł poza konstytucyjną definicją długu i poza kontrolą parlamentu) i był o 2138 zł wyższy niż w 2020 roku. Z powodu nakręcanej przez polityków spirali populizmu wiele wydatków w tym i przyszłym roku wzrosnie. Dodatkowo wzrosną też odsetki od długu publicznego: według „Wieloletniego planu finansowego państwa na lata 2022–2025” odsetki na mieszkańca w tym roku wyniosą 1258 zł, a w roku przyszłym aż 1705 zł.

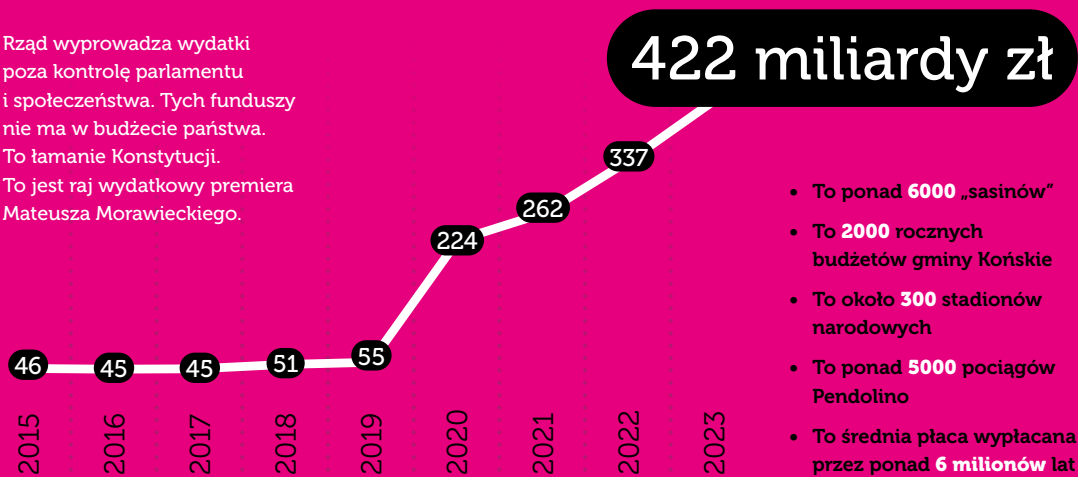
www.dlugpubliczny.org.pl

METODOLOGIA

Wydatki państwa to nie tylko wydatki budżetu centralnego, lecz także władz lokalnych, NFZ, FUS zarządzanego przez ZUS, KRUS i wielu innych podmiotów. Choć zdecydowana większość wydatków publicznych przypada na kilka instytucji, to należy pamiętać, że cały sektor finansów publicznych obejmuje ponad 61 tys. różnych jednostek. Należą do niego szkoły, uczelnie, szpitale, a także podmioty takie jak np. zarządy cmentarzy komunalnych, parki miejskie czy studia filmowe „TOR”, „ZEBRA”, „KADR”. Ze względu na niemożność pozyskania danych dla wszystkich 61 tys. podmiotów oraz skorygowania przepływów między nimi, a także to, że część wykorzystywanych przez nas danych jest szacunkowa, „Rachunek od państwa” zawiera pozycję bilansującą „Inne”. Ponadto część wykorzystywanych w rachunku danych jest szacunkowa.

Rząd zadłuża Polskę poza budżetem państwa. Fundusze poza kontrolą parlamentu to już 422 miliardy złotych.

Rząd wyprowadza wydatki poza kontrolę parlamentu i społeczeństwa. Tych funduszy nie ma w budżecie państwa. To łamanie Konstytucji. To jest raj wydatkowy premiera Mateusza Morawieckiego.

- To ponad **6000** „sasinów”
- To **2000** rocznych budżetów gminy Końskie
- To około **300** stadionów narodowych
- To ponad **5000** pociągów Pendolino
- To średnia płaca wypłacana przez ponad **6 milionów** lat

źródło: opracowanie FOR na podstawie danych MF

Budżet państwa na 2023 rok to fikcja – akcja informacyjna FOR

Przyjęty przez rząd projekt budżetu na 2023 rok to pakiet niemal 1000 stron liczb, zestawień i różnych wyjaśnień. Mimo to na bazie tego pakietu nie da się rzetelnie ocenić, jaki jest stan finansów publicznych.

W projekcie rząd przedstawił deficyt budżetu państwa w 2023 roku – ma on wynieść 65 miliardów złotych. Z tej liczby rząd za rok będzie rozliczany i otrzyma lub nie tzw. absolutorium. Wszyscy eksperci wiedzą, że te 65 miliardów to fikcja, nic nieznacząca liczba, niewielki wycinek finansów publicznych, którym można dowolnie manipulować, bo rząd od kilku lat co roku wyprowadza poza budżet państwa setki miliardów złotych do funduszy, które znajdują się poza kontrolą parlamentu, poza kontrolą społeczną.

Ale przeciętny wyborca pewnie się nie zorientuje, myśląc, że coś, co nazywa się „budżetem państwa”, to finanse całego państwa. Rząd i media publiczne skrzętnie to wykorzystują w swojej propagandzie. Rząd tłumaczy się, że przecież wysłał do Brukseli informację o deficycie całego sektora finansów publicznych według metodologii europejskiej, gdzie są uwzględnione te fundusze. Wynik według metodologii europejskiej jest nawet w części opisowej do ustawy, ale nie jest wpisany do samej ustawy, nie ma charakteru wiążącego i nie jest przedmiotem rozliczenia rządu z tego, jak zarządza finansami publicznymi. I, co ważne, na 1000 stron liczb i tablic mamy tylko jedną, dosłownie jedną liczbę według metodologii europejskiej, sam łączny wynik. Ta liczba to ciekawostka, a nie wiążący parametr w procesie budżetowym.

Już od kilku lat parlament obraduje nad fikcyjnym budżetem, a rząd jest rozliczany na podstawie fikcyjnego deficytu budżetu państwa. Pomijając deficyt jednostek samorządu lokalnego i nawet funduszy ubezpieczeń społecznych i NFZ, zostaje nam budżet tzw. sektora centralnego, czyli podmiotów, o których wydatkach decydują władze centralne. Na podstawie danych unijnych da się wyliczyć, że w latach 2020–2021 deficyt „budżetu państwa” stanowił jedynie około połowy prawdziwego deficytu centralnego. W 2022 roku ma to być tylko ¼. Powstaje ważne pytanie: czy można uzyskać absolutorium za ¼ obrazu budżetu centralnego?

15 lat FOR – wybrane publikacje, wydarzenia, archiwalne zdjęcia i projekty

Szkoły Leszka Balcerowicza

Szkoły Leszka Balcerowicza to ogólnopolski projekt edukacyjny prowadzony przez FOR wraz z partnerami w latach 2009-2019. Przez pierwsze 8 lat istnienia programu, odbywały się dwie edycje – wiosenna i jesienna, w ramach której odbywał się również konkurs na najlepszy esej o tematyce ekonomiczno-prawnej. Aby wziąć udział w konkursie należało napisać esej na jeden z zaproponowanych tematów i przesłać go poprzez formularz dostępny na stronie FOR. Spośród nadesłanych prac eksperci FOR wybierali 30 najlepszych, a ich autorzy otrzymywali zaproszenie na 3-dniowe seminarium w Warszawie.

W 2018 r. roku zmieniliśmy dotychczasowe zasady rekrutacji. Kandydaci mieli za zadanie wypełnić formularz rekrutacyjny dostępny na naszej stronie. Dzięki temu otworzyliśmy się na osoby, które nie mają zdolności pisarskich (co nie jest konieczne np. w działaniu w organizacjach pozarządowych), ale posiadają inne przydatne umiejętności i przekonania bliskie misji FOR.

Program był skierowany do studentów wszystkich lat i kierunków studiów, tegorocznych absolwentów oraz doktorantów, którzy interesują się sprawami polskiej i światowej gospodarki. W ciągu 10 lat trwania projektu w Szkołach Leszka Balcerowicza wzięło udział 550 uczestników.

Podczas seminarium uczestnicy mają okazję spotkać się z wybitnymi przedstawicielami świata ekonomii, prawa, biznesu i mediów. To również świetne miejsce na podjęcie dyskusji na temat bieżących problemów polityczno-gospodarczych.

Udział w projekcie był bezpłatny. Wszyscy uczestnicy otrzymują od FOR i partnerów upominki oraz nagrody książkowe wraz z dyplomem ukończenia Szkoły, a 3 najlepszych autorów otrzymywało nagrody pieniężne.

Komiksy Ekonomiczne

Komisy Ekonomiczne to innowacyjny projekt edukacyjny, organizowany w latach 2008-2019 przez Forum Obywatelskiego Rozwoju we współpracy z Fundacją Santander Bank S.A. i Eko Cykl Organizacja Odzysku Opakowań S.A. pod patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ośrodka Rozwoju Edukacji, którego celem było przedstawienie zagadnień związanych z gospodarką w przystępnej formie obrazkowej, ciekawej dla odbiorcy w każdym wieku.

Na każdą edycję projektu składał się konkurs na najlepsze komiksy oraz – na bazie wybranych prac – opracowane przez ekspertów scenariusze lekcji z przedmiotów WOS-u i podstaw przedsiębiorczości. Scenariusze te oraz komiksy nagrane na CD przekazywane były bezpłatnie wraz z albumem zawierającym wybrane prace nauczycielom gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Dzięki przystępnej formie uczniowie mogą zrozumieć, jak naprawdę działa gospodarka. Komiksy pokazują m.in. korzyści z prowadzenia własnej działalności gospodarczej, zalety oszczędzania czy tworzenia dobrego prawa, wyjaśniają również szereg podstawowych definicji. Nauczyciele zaś zyskują możliwość uatrakcyjnienia swoich lekcji i objaśnienia na prostych przykładach złożonych zagadnień życia gospodarczego i społecznego.

W ramach projektu raz w roku FOR zapraszało nauczycieli do Warszawy na konferencję naukową, a pracownicy oraz wolontariusze FOR prowadzili warsztaty z nauczania ekonomii w szkołach w całej Polsce.

Licznik Długu Publicznego

Ponad bilion złotych wciąż rosnącego długu publicznego dla większości z nas jest kwotą abstrakcyjną. Musimy jednak mieć świadomość, że to, co dzieje się z długiem publicznym, ma silny wpływ na naszą gospodarkę, a przez to także na nasz poziom życia.

Po pierwsze, wyższy dług publiczny to większe ryzyko kryzysu finansów publicznych. Taki kryzys to spadek PKB, wzrost bezrobocia i niższe płace dla tych, którzy pracę utrzymują. Nie można jednoznacznie powiedzieć, jaki poziom długu publicznego jest bezpieczny. Ta wartość zmienia się w zależności od sytuacji w gospodarce i nastrojów na rynkach finansowych. Uwidocznił to kryzys w strefie euro – przed 2008 rokiem inwestorzy nie mieli obaw przed pożyczaniem pieniędzy Grecji, Hiszpanii, Słowenii czy Węgrom; później jednak zrewidowali swoje oceny, a wymienione kraje pogrążyły się w kryzysie. Niemniej, im niższy dług publiczny, przy innych czynnikach niezmiennych, tym dany kraj jest bezpieczniejszy.

Po drugie, wysoki dług publiczny, i szerzej zły stan finansów publicznych, to czynniki które cały czas hamują szybszy wzrost gospodarczy Polski. Jest to szczególnie istotne, bo pomimo sukcesów ostatnich 25 lat Polska

wciąż jest szóstym najbiedniejszym państwem Unii Europejskiej. Jeżeli chcemy osiągnąć poziom życia bogatych państw Europy Zachodniej, musimy dbać o wzrost gospodarczy. Tymczasem zły stan finansów publicznych, widoczny w permanentnych deficytach i wysokim zadłużeniu, sprawia, że oszczędności gospodarstw domowych, zamiast finansować rozwój firm, idą na finansowanie wciąż rosnącego długu publicznego. W konsekwencji możemy przekazać mniejszy zasób kapitału przyszłym pokoleniom. Ponadto wysoki dług publiczny czyni Polskę krajem bardziej ryzykownym. Zniechęca to zagranicznych inwestorów, a ci, którzy decydują się na wejście do Polski, oczekują wyższego oprocentowania jako rekompensaty ryzyka. W efekcie polskie firmy szukające środków na rozwój muszą płacić więcej, co ogranicza ich możliwość wzrostu.

Jako FOR uruchomiliśmy w 2010 roku w Warszawie licznik długu, by cały czas przypominać o stanie finansów publicznych. Obywatele słuchając obietnic polityków, szczególnie tych dotyczących wyższych wydatków publicznych, muszą pamiętać nie tylko o ich bezpośrednich skutkach, ale także o ukrytych kosztach. Łatwo i przyjemnie można obiecywać wyższe zasiłki, dodatki itp., znacznie trudniej jest przyznać, że oznaczają one także najczęściej szybszy wzrost długu publicznego i w konsekwencji też wolniejszy wzrost gospodarczy, czyli niższe płace i niższy poziom życia.

www.dlugubliczny.org.pl

Muzeum 1989

Takiej opowieści o polskiej transformacji dotąd nie było. Wydarzenia roku 1989 są przedstawione w formie wirtualnego muzeum, dostępnego dla każdego posiadacza komputera lub smartfonu.

Widz-internauta poznaje przeszłość „zanurzając się” w zrekonstruowane techniką 3D przestrzenie historyczne: m.in. wewnątrz peerelowskiego mieszkania, salę obrad Okrągłego Stołu, sztab wyborczy „Solidarności” w dawnej kawiarni „Niespodzianka”.

Wystawa – skierowana przede wszystkim do uczniów i studentów – łączy nowoczesną formę przekazu z wyczerpującą narracją historyczną. Uzmysławia skalę gospodarczej i cywilizacyjnej zapaści, w jakiej znalazła się PRL pod koniec lat 80. Pokazuje również zasługi solidarnościowej opozycji w przeprowadzeniu Polski od dyktatury i centralnego planowania do demokracji wolnego rynku – a zwłaszcza rolę planu Balcerowicza w uwolnieniu naturalnej aktywności społeczeństwa. Dla widza stanie się jasne, że przeobrażenia polityczne sprzed 30 lat były właśnie „transformacją” państwa, torującą Polsce drogę do Unii Europejskiej.

Kuratorem wystawy jest prof. Piotr Osęka, wybitny polski historyk, którego zainteresowania badawcze to przede wszystkim najnowsza historia Polski.

Odwiedź muzeum: muzeum1989.pl

Perspektywy dla Polski – raport FOR

Czy polska gospodarka przestanie doganiać Zachód?

W 2017 roku Forum Obywatelskiego Rozwoju zaprezentowało całościowy raport o stanie polskiej gospodarki: „Perspektywy dla Polski. Polska gospodarka w latach 2015-2017 na tle lat wcześniejszych i prognozy na przyszłość”.

Prezentacji towarzyszyła debata, w której udział wzięli autorzy poszczególnych rozdziałów raportu: prof. Leszek Balcerowicz, prof. dr hab. Barbara Błaszczak, prof. Stanisław Gomułka, dr Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski i dr Wiktor Wojciechowski.

Wprowadzenie Leszka Balcerowicza:

(...) Przeszły sukces nie gwarantuje przyszłego sukcesu. Albowiem zdarza się, że siły stabilności i wzrostu gospodarki ulegają osłabieniu, a polityka państwa nie przeciwdziała tym tendencjom lub – co gorsza – je pogłębia. Takie zagrożenie dla Polski można było dostrzec już w 2013 r. Stawało się ono jeszcze wyraźniejsze w następnych latach. Dlatego eksperci FOR przedstawili w sierpniu 2015 r. raport „Następne 25 lat. Jakie reformy musimy przeprowadzić, by dogonić Zachód”.

Raport przedstawiał główne przyczyny, dla których wzrost gospodarczy naszego kraju będzie – bez odpowiednich działań – słabnąć, a w skrajnym przypadku może się załamać (kryzys fiskalny). Są to: spadająca z przyczyn demograficznych liczba osób w wieku produkcyjnym, zbyt niska stopa inwestycji, zwłaszcza prywatnych i – co się z tym wiąże – obniżone tempo wzrostu wydajności (efektywności) naszej gospodarki. Negatywne skutki tych zjawisk są pogłębiane przez

fakt, że wiele proefektywnościowych zmian w naszej gospodarce już się dzięki rynkowym reformom dokonało, a następne wymagają większych prywatnych inwestycji i dalszych reform.

Na tym tle raport przedstawił trzy scenariusze rozwoju polskiej gospodarki:

1. Wariant reform, które podtrzymają jej wzrost.
2. Wariant braku odpowiednich reform, który oznaczałby stopniowe spowolnienie gospodarki.
3. Wariant braku tych reform połączony z anty-reformami, które osłabiają siły wzrostu i stabilności polskiej gospodarki. W tym scenariuszu stopniowe spowolnienie musiałoby być głębsze, a ryzyko kryzysu większe niż w scenariuszu 2, nie mówiąc już o wariantcie 1.

Wraz z objęciem władzy przez PiS jesienią 2015 r. mamy do czynienia z realizacją najgorszego, trzeciego scenariusza. O tym jest mowa w niniejszym raporcie. Polityka gospodarcza, zarówno dobra, jak i zła, przynosi swoje skutki z opóźnieniem. Dobry stan koniunktury odziedziczony przez PiS po poprzednikach i ożywienie w krajach UE dodatkowo odsuwają w czasie ujawnienie się tych szkód. Ale to nie oznacza, że one nie nadejdą.

Współpraca międzynarodowa

Europe Liberty Forum w Warszawie

W maju 2022 roku w Warszawie odbyło się Europe Liberty Forum przeniesione z Kijowa w następstwie agresji Rosji na Ukrainę. FOR, razem z Fundacją Wolności Gospodarczej, zostali partnerami lokalnymi wydarzenia. Pomimo wyjątkowych okoliczności i krótkiego czasu na przygotowania, wydarzenie przyciągnęło setki gości z całego świata, którzy dyskutowali nad przyszłością liberalizmu, współpracą organizacji pozarządowych oraz obroną przed rządami autorytarnymi i odpowiedzią na sytuację w Ukrainie z punktu widzenia podzielanych przez nas wartości. Wydarzenie otworzyła Prezes FOR, Agata Stremecka, a swoją wiedzą i doświadczeniem z zaproszonymi gośćmi podzielił się prof. Leszek Balcerowicz.

Każdego roku Atlas Network organizuje wydarzenia, które gromadzą partnerów organizacji, przedstawicieli think-tanków wolnościowych oraz liberałów z całego świata, w celu omówienia wyzwań stojących przed regionem oraz barier dla wolności indywidualnej i dobrobytu. Wydarzenia z cyklu Liberty Forum odbywają się raz w roku w Europie, Ameryce Północnej i Południowej, Afryce oraz Azji.

Europejskie Liberty Forum 2022 odbyło się w dniach 12-13 maja w hotelu Sofitel w Warszawie i zgromadziło tłumy liberałów z całego świata. Wśród zaproszonych prelegentów znaleźli się: Tom Palmer, Ivan Miklosz, Leszek Barcerowicz czy Johan Norberg i Natalya Melnyk. Gości powitał w stolicy Prezydent m.st. Warszawy, Rafał Trzaskowski.

Oprócz udziału w wykładach i panelach dyskusyjnych Atlas Network i uczestnicy Forum zaangażowali się w pomoc mieszkańcom Ukrainy, organizując zbiórkę produktów higienicznych i medycznych, które zostały przekazane Ukraińcom odpierającym rosyjską agresję.

EPICENTER

W 2022 roku partnerzy EPICENTER – 10 organizacji pozarządowych z Europy, w tym FOR – spotkali się dwukrotnie w celu przedyskutowania planów na najbliższe miesiące i nawiązania współpracy na nowych polach.

W trakcie zebrań FOR reprezentowali jej Prezes, Agata Stremecka, a także analityk prawny, Patryk Wachowicz. Przedstawiciele wszystkich organizacji potwierdzili swoje zaangażowanie na rzecz idei liberalnych i deregulacji gospodarki oraz chęć współpracy przy projektach o znaczeniu europejskim. W trakcie całego roku wzajemne wsparcie organizacji zrzeszonych w EPICENTER przyczyniło się do poprawy jakości raportów i publikacji tworzonych przez partnerów, w tym FOR.

4liberty

4liberty.eu to angielskojęzyczny serwis publikujący materiały o tematyce liberalnej. Koordynacją serwisu zajmuje się Fundacja Liberté przy wsparciu finansowym Friedrich Naumann Foundation for Freedom (FNF).

Członkami 4liberty.eu jest 18 think-tanków z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Eksperti FOR regularnie publikowali artykuły w serwisie, a jesienią 2022 roku ekonomista FOR Marcin Zieliński wziął udział w spotkaniu 4liberty.eu w Pradze.

Wydarzenia 2022

W 2022 roku eksperci FOR mieli przyjemność brać udział w licznych wydarzeniach stacjonarnych.

W czerwcu odbył się Europejski Kongres Finansowy, w którym uczestniczył dr Sławomir Dudek. Główny ekonomista FOR wziął udział w panelu dyskusyjnym o wiarygodności ekonomicznej Polski, w prezentacji raportu „Zagrożenia nadmiernego długu publicznego” oraz w Makroekonomicznym Okrągłym Stole EKF.

W ostatnich dniach sierpnia Sławomir Dudek poprowadził warsztaty o stanie finansów publicznych w Polsce oraz o wyzwaniach polityki gospodarczej w następnych dekadach, a także wziął udział w panelu „Czy możliwe jest jeszcze miękkie lądowanie w gospodarce” podczas Campusu Polska Przyszłości.

Przedstawiciele FOR, Agata Stremecka, Sławomir Dudek i Marcin Zieliński, byli bardzo aktywni na XXXI Forum Ekonomicznym, które odbyło się w dniach 6-8 września. Agata Stremecka i Sławomir Dudek brali udział w rolach prowadzących i panelistów w 6 panelach dyskusyjnych dotyczących sytuacji polskiej i europejskiej gospodarki w obliczu wojny w Ukrainie i rosnącej inflacji. FOR we współpracy z Fundacją im. Friedricha Naumann zorganizował prowadzony przez Agatę Stremecką panel „Jak dzięki migracji Polska może dogonić Zachód?”, do którego prezentację przedstawił Marcin Zieliński.

Nie mogło zabraknąć naszej obecności również na wrześniowych Igrzyskach Wolności. Nasi współpracownicy brali udział oraz moderowali wiele odbywających się na wydarzeniu paneli dyskusyjnych. Wśród nich był m.in. Patryk Wachowiec w panelu o przyszłości rozstrzygnięcia sporów czy Marcin Zieliński w dyskusji o przyszłości pracy.

Eksperti FOR wystąpili również na VII Europejskim Kongresie Samorządów, Welcomomy Forum w Toruniu, Kongresie Sektora Pożyczkowego czy konferencji Odkodowany Biznes, Odkodowany Samorząd.

Obszary badawcze

FINANSE PUBLICZNE

Proponujemy, w jaki sposób powinniśmy ograniczyć wydatki publiczne. To jedyna odpowiedzialna droga, która pozwoli na znaczące obniżenie podatków, stopniową spłatę długu publicznego oraz trwałe przyspieszenie wzrostu gospodarczego.

PAŃSTWO PRAWA

Wskazujemy na zagrożenia płynące ze zmian prawnych, które osłabiają praworządność i naruszają porządek konstytucyjny. Przyglądamy się jakości procesów legislacyjnych i decyzjom podejmowanym przez instytucje publiczne.

RYNEK PRACY

Analizujemy projekty rządowe pod kątem wzrostu zatrudnienia w Polsce. Jednocześnie, badając doświadczenia innych krajów, szukamy dobrych praktyk, które, przeniesione na polski grunt, mogą przyczynić się do tego, że więcej Polaków będzie pracowało.

UNIA EUROPEJSKA

Analizujemy projekty unijnych dyrektyw, rozporządzeń i innych dokumentów pod względem wpływu propozycji UE na wolność gospodarczą i wolności obywatelskie, a przede wszystkim sposobu, w jaki przekładają się one na rozwój Polski i innych krajów członkowskich.

WOLNOŚĆ GOSPODARCZA

Prowadzimy systematyczne działania przeciwko antywolnościowym naciskom i wspieramy propozycje, które zwiększają zakres wolności i indywidualnej odpowiedzialności. Więcej wolności gospodarczej to najlepsza recepta na szybki rozwój i poprawę warunków życia.

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Monitorujemy proces legislacyjny w zakresie całego systemu wymiaru sprawiedliwości. Badamy efektywność i niezależność wymiaru sprawiedliwości oraz rekomendujemy działania mające na celu wyeliminowanie błędów w jego działaniu. Bronimy niezależności wymiaru sprawiedliwości od polityków i pilnujemy rzetelności debaty publicznej w tym obszarze.

Projekty FOR

ANALITYCZNE

ANALIZY I RAPORTY: Przygotowujemy autorskie analizy i raporty dotyczące polityki gospodarczej w Polsce. Analizujemy trendy i publikacje światowe. Ponadto komentujemy bieżące wydarzenia mające wpływ na gospodarkę: w szczególności krytykujemy decyzje przeczące wolności gospodarczej i popieramy rozwiązania dla niej korzystne. Prowadzimy badania i przygotowujemy publikacje poruszające ważne tematy gospodarcze i prawne. Nasze analizy poza diagnozą zawierają także rekomendacje zmian. Pokazujemy też najlepsze praktyki z innych krajów.

#PATOPRAWO: Fundacja FOR reaguje na najważniejsze wydarzenia gospodarcze, prawne i polityczne w Polsce i na świecie. Prawo w demokratycznym państwie prawa to kaganiec dla działań władzy oraz sposób na zabezpieczenie praw i wolności jednostek. Przepisy prawa i egzekwujące je instytucje powinny być wykorzystywane w celach, do których zostały powołane. Dlatego też w cyklu #PatoPrawo obnażaliśmy mechanizm wykorzystywania instytucji prawnych wyłącznie do realizacji interesów władzy. Analizowaliśmy proponowane zmiany w przepisach prawa i polityce gospodarczej oraz przedstawialiśmy własne rekomendacje.

JAK DOGONIĆ ZACHÓD: W 1989 roku m.in. dzięki planowi Balcerowicza Polska weszła na ścieżkę doganiania Zachodu. Od tego czasu nastąpiło spektakularne polepszenie warunków życia Polaków, ciągle jednak jest sporo do zrobienia, aby osiągnąć poziom krajów Zachodu.

WATCHDOG

RULE OF LAW: Mamy świadomość, jak ważne jest rzetelne informowanie zagranicy o łamaniu zasad praworządności i jego konsekwencjach. Po pierwsze, ponieważ uwaga zagranicy może zmienić zachowanie rządzących w Polsce. Po drugie, ponieważ atak na praworządność w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej wpływa na całą Europę. Dlatego wspólnie z Archiwum Osiatyńskiego i Helsińską Fundacją Praw Człowieka utworzyliśmy anglojęzyczny serwis o praworządności w Polsce – Rule of Law in Poland (www.ruleoflaw.pl). Z pomocą naszych partnerów jesteśmy w stanie docierać z profesjonalnym przekazem o sytuacji w Polsce do zagranicznych organizacji pozarządowych, akademików czy dyplomatów.

LICZNIK DŁUGU: Jako FOR uruchomiliśmy w 2010 roku w Warszawie licznik długu, by cały czas przypominać o stanie finansów publicznych. Obywatele, słuchając obietnic polityków, szczególnie tych dotyczących wyższych wydatków publicznych, muszą pamiętać nie tylko o ich bezpośrednich skutkach, ale także o ukrytych kosztach. Łatwo i przyjemnie można obiecywać wyższe zasiłki, dodatki itp., znacznie trudniej jest przyznać, że oznaczają one także najczęściej szybszy wzrost długu publicznego i w konsekwencji też wolniejszy wzrost gospodarczy, czyli niższe płace i niższy poziom życia. Licznik podaje wysokość państwowego długu publicznego (www.dlugpubliczny.org.pl). Od 2013 roku licznik poza długiem jawnym pokazuje także dług ukryty (w systemie emerytalnym). Licznik w postaci ekranu świetlnego znajduje się w centrum Warszawy.

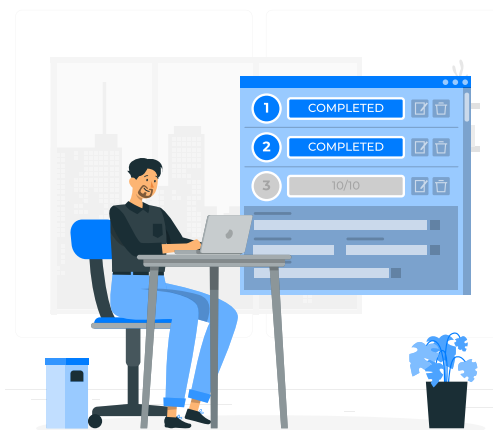
RACHUNEK OD PAŃSTWA: Od 11 lat Forum Obywatelskiego Rozwoju co roku przedstawia „Rachunek od państwa”, który przystępnie pokazuje strukturę wydatków naszego państwa w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski. Rozliczając PIT, widzimy, ile podatku dochodowego musieliśmy zapłacić w minionym roku. Jeśli przygotowując rozliczenie podatków, dojdziemy do wniosku, że są one za wysokie, warto się zastanowić, na co państwo polskie wydaje te pieniądze. Bo choć wielu polityków chętnie mówi o obniżaniu podatków, to mało jest chętnych, by dyskutować o obniżaniu wydatków, a są to dwie strony tego samego medalu. Akcja „Rachunek od państwa” ma na celu uświadomienie Polakom, w jaki sposób rządzący dysponują pieniędzmi Polaków.

SPRAWDZPODATKI.PL: Nowatorska platforma pozwalająca w przystępny sposób sprawdzić, jaka część wynagrodzenia jest oddawana państwu w formie wszelkich podatków i składek. Dlatego nie można odpowiedzialnie dyskutować o obniżeniu podatków bez równoczesnego ograniczenia wydatków i analogicznie – nie można mówić o wzroście wydatków publicznych bez podnoszenia podatków.

EDUKACYJNE

MUZEUM 1989: Takiej opowieści o polskiej transformacji dotąd nie było. Wydarzenia roku 1989 są przedstawione w formie wirtualnego muzeum, dostępnego dla każdego posiadacza komputera lub smartfonu. Widz-internauta poznaje przeszłość, „zanurzając się” w zrekonstruowane techniką 3D przestrzenie historyczne: m.in. wewnątrz peerelowskiego mieszkania, salę obrad Okrągłego Stołu, sztab wyborczy „Solidarność” w dawnej kawiarni „Niespodzianka”. Wystawa – skierowana przede wszystkim do uczniów i studentów – łączy nowoczesną formę przekazu z wyczerpującą narracją historyczną. Wirtualne Muzeum 1989 to część projektu edukacyjnego Fundacji Forum Obywatelskiego Rozwoju 30 lat Wolności

PODCAST „ODKRYWAJĄC WOLNOŚĆ”: Odkrywając Wolność to autorski projekt podcastowy Fundacji FOR, w którym liberałowie dyskutują o wolności, gospodarce i prawie. Głównym formatem są rozmowy jeden na jeden między ekspertami z dziedziny prawa i ekonomii. Nowe odcinki publikowane są 2 razy w miesiącu. Naszych podcastów możecie słuchać na wybranych platformach: Spotify, Youtube, Simplecast, Apple Podcasts.

FOR w mediach społecznościowych

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Wojciech Dąbrowski · 17 grudnia 2022

17 grudnia 1989 roku - wtedy Leszek Balcerowicz jako ówczesny minister finansów w rządzie Tadeusza Mazowieckiego przedstawił w Sejmie Rzecząpospolicą Polskiej plan naprawy polskiej gospodarki i przestawienia jej z centralnego planowania na wolnorynkowe tory.

➤ Dziś obchodzimy 33. rocznicę wydarzenia, od którego rozpoczęło się wejście na ścieżkę wzrostu i które w późniejszych latach zapewniło Polsce sukces na nieporównywalną na świecie skalę.

➤ Czemu Polska poradziła sobie lepiej niż kraje uważane za gwiazdy Europy Środkowej - np. Czechy mające długą tradycję przemysłową? W przeciwieństwie do wielu ex-komunistycznych sąsiadów, którzy wybrali „miękkie” przejście do kapitalizmu, Polska zdecydowała się w 1990 r. na terapię szokową zapropojowaną przez ówczesnego ministra finansów Leszka Balcerowicza. (@TheEconomist / 28 czerwca 2014).

➤ To sukces, którego nie można znowaować, a rządy PiS pokazując jak łatwo zniszczyć polską gospodarkę.

➤ Nie ma innego sposobu na dobre państwo niż silny obywatelski nadzór. Trzeba więc systematycznie i wytrwale działać - mówi Leszek Balcerowicz.

➤ Więcej: cud.for.org.pl/ | muzeum1989.pl/

3154 Liczba odbiorców · 652 Aktywność · Wyższy +5,2x wynik algorytmu · Promowanie niedostępne · 223 · 19 komentarzy · 19 udostępnień

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Fundacja FOR

!! [PILNE] Ponad 206 miliardów złotych wyniszczy rzeczywisty deficyt budżetu państwa na koniec 2023 roku. Tocząca się dziś w Sejmie debata budżetowa opiera się na projekcie budżetu, który nie pokazuje pełnego obrazu wydatków i dochodów państwa. @DudaSlaw

for.org.pl
Ponad 206 miliardów złotych wyniszczy rzeczywisty deficyt...
Ponad 206 miliardów złotych wyniszczy rzeczywisty deficyt budżetu państwa na koniec 2023 roku. Tocząca się dziś w...

130 PM - 7 paź 2022

👁 Zobacz statystyki dotyczące Tweeta

185 Tweetów podanych dalej · 9 Cytatów z Tweeta · 328 Polubień

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Kinga Mierzyńska · 24 października 2022

PREZYSTA KSIĄŻKA „ODKRYWAJĄC WOLNOŚĆ 2” W OBRONIE ROZUMU

➤ A już jutro (25.10.) premiera książki o godz. 17:00 w sali „Aula 2” w SGH i Warsaw School of Economics. Formularz rezygnacyjny na stronie odkrywajacwolnosc.pl

➤ Teksty poruszają szerokie spektrum tematów: „jakiego rodzaju ustroje w rzeczywistości sprzyjają powstawaniu wolności gospodarczej?” „jakie jest miejsce między wolnością gospodarczą i demokracją?” „jak wolnorynkowy kapitalizm przyczynia się do wzrostu gospodarczego?” „Dlaczego mimo empirycznych dowodów na efektywność kapitalistycznego ustroju gospodarczego wciąż zdobywa jego krytycy?” „jak wprowadzić przemiany gospodarcze w kontekście kapitalizmu i jak kapitalizm zmienił świat?”

➤ W książce między innymi:

- Dlaczego nie jesteśmy wzdzyli ochotliwi bogaci, mądrzy i zwiasty? – Marcin David Friedman
- Jak rynek i innowacje zmieniają życie kobiet na igrzysku? – Zaida Chelsea Toller
- Po co nam prawa człowieka? – Robert Lupton Kowalski
- O sieleniu miłości wolności i sieleniu – Piotr Ludwik Wasiluk
- Dlaczego ekonomia nie potrafi wyjaśnić współczesnego świata? – Stanisław de Deleuze i Guattari
- Kultura wolności – Maria Vergas (została zaktualizowana)
- Kim są Balcerowicz? – opowieść Marcin Dąbrowski
- Działania w jednej lekacji – ustawa Henryk Wierzb
- Dlaczego analitycy nie odwołują się do ekonomii w rzeczywistości? – Marcin Leszek Balcerowicz
- Przedmiotem zaprzeczania wolności – prezentacja Jan Wierzb
- Antykomunistyczna walka polityki – Leszek Jan Buczak

➤ Wykasa tekstu do książki dołączony jest program „Odkrywając Wolność 2” – wykład wygłoszony przez Leszka Balcerowicza. Redakcja wykładu jest Marcin Dąbrowski, akompaniament muzyczny FOR.

➤ Książka wydana przez Fundację FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) oraz Wydawnictwo Christiana i Czarna, dzięki wsparciu Fundacji im. Leszka Balcerowicza, Fundacji Wolności i Demokracji oraz Stowarzyszenia Kultury.

➤ Wszelkie media i publikacje publikacji w przedmiotach w obłoku internetowym Fundacji FOR na stronie www.SGD.PFOR.ORG.PL

➤ Więcej informacji na stronie #FundacjaFOR, t.me/fundacjafor, www.facebook.com/fundacjafor

➤ #OdkrywajacWolnosc2 #WolnoscRozum #Wolnosc

➤ #OdkrywajacWolnosc2 #WolnoscRozum #Wolnosc

➤ Strona OdkrywajacWolnosc2.org.pl
Facebook: OdkrywajacWolnosc2
Instagram: www.instagram.com/odkrywajacwolnosc2

29 066 Liczba odbiorców · 441 Aktywność · Wyższy +1,6x wynik algorytmu · Promowanie niedostępne

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Kinga Mierzyńska · 24 października 2022

➤ Książka „Odkrywając Wolność 2. W obronę rozumu” w jesiennym wydaniu.

➤ A już jutro (25.10.) premiera książki o godz. 17:00 w sali „Aula 2” w SGH i Warsaw School of Economics. Formularz rezygnacyjny na stronie odkrywajacwolnosc.pl

3601 Liczba odbiorców · 87 Aktywność · Wyższy +3,5x wynik algorytmu · Promowanie niedostępne · 51 · 1 komentarz

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Fundacja FOR

17 grudnia 1989 roku - wtedy Balcerowicz Leszek jako ówczesny minister finansów w rządzie Tadeusza Mazowieckiego przedstawił w Sejmie RP plan naprawy polskiej gospodarki i przestawienia jej z centralnego planowania na wolnorynkowe tory.

➤ Dziś obchodzimy 33. rocznicę wydarzenia, od którego rozpoczęło się wejście na ścieżkę wzrostu i które w późniejszych latach zapewniło Polsce sukces na nieporównywalną na świecie skalę.

➤ Czemu Polska poradziła sobie lepiej niż kraje uważane za gwiazdy Europy Środkowej - np. Czechy mające długą tradycję przemysłową? W przeciwieństwie do wielu ex-komunistycznych sąsiadów, którzy wybrali „miękkie” przejście do kapitalizmu, Polska zdecydowała się w 1990 r. na terapię szokową zaprojektowaną przez ówczesnego ministra finansów Leszka Balcerowicza. (@TheEconomist / 28 czerwca 2014).

➤ To sukces, którego nie można znowaować, a rządy PiS pokazując jak łatwo zniszczyć polską gospodarkę.

➤ Nie ma innego sposobu na dobre państwo niż silny obywatelski nadzór. Trzeba więc systematycznie i wytrwale działać - mówi Leszek Balcerowicz.

➤ Więcej: <https://cud.for.org.pl/> | <https://muzeum1989.pl/>

2:00 PM - 17 paź 2022

👁 Zobacz statystyki dotyczące Tweeta

123 komentarzy · 7 udostępnień na LinkedIn

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Fundacja FOR

➤ 28 grudnia 1989 roku - dokładnie 33 lata temu Sejm uchwalił plan Balcerowicza.

➤ Mam wiele szacunku dla Balcerowicza za dokonanie zdecydowanego chirurgicznego cięcia. Była to wprawdzie bolesna, ale absolutnie niezbędna operacja - mówił w 1999 roku Jarosław Kaczyński.

2:39 PM - 28 gru 2022 - 13,4 tys. Wyświetlenia

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Kinga Mierzyńska · 30 października 2022

➤ Dziękujemy za udział w spotkaniu z Leszkiem Balcerowiczem podczas Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie wokół książki „ODKRYWAJĄC WOLNOŚĆ 2. W OBRONIE ROZUMU.”

#OdkrywajacWolnosc2 #Premiera

Leszek Balcerowicz · 40 min. ·

Bardzo się cieszę, że byłem Na Targach Książki w Krakowie: Wiele ciekawych spotkań i rozmów, duża publiczność na moim wykładzie, mnóstwo podpisanych egzemplarzy "Odkrywając wolność II. Dziękuję!

4082 Liczba odbiorców · 106 Aktywność · Wyższy +3,9x wynik algorytmu · Promowanie niedostępne · 56 · 1 komentarz · 1 udostępnienie

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Fundacja FOR

!! ULOTKA FOR: BUDŻET PAŃSTWA NA 2023 ROK TO FIKCJA !!

➤ Rząd wyprowadza wydatki poza kontrolę parlamentu i społeczeństwa. Tych funduszy nie ma w budżecie. To łamanie Konstytucji.

➤ Fundusze poza kontrolą to 422 miliardy złotych.

➤ Ulotka w PDF: bit.ly/3BpFBxg.

2:10 PM - 9 wrz 2022

👁 Zobacz statystyki dotyczące Tweeta

161 Tweetów podanych dalej · 16 Cytatów z Tweeta · 241 Polubień

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) · Opublikowane przez: Fundacja FOR

!! RZĄD ZADŁUŻA POLSKĘ POZA BUDŻETEM PAŃSTWA !!

Rząd zadłuża Polskę poza budżetem państwa. Fundusze poza kontrolą parlamentu to już 422 miliardy zł.

4:14 PM - 6 lis 2022

Znasz FOR-letter?

Nie musisz się bać, że przegapiłeś jakąś ciekawą publikację lub wypowiedzi naszych ekspertów, nasz newsletter w każdy czwartek przybliży Ci działalność Fundacji FOR.

Sprawdź swoją skrzynkę odbiorczą w każdy czwartek po południu, to właśnie wtedy tam wyląduje.

Dlaczego warto dołączyć do grona subskrybentów?

- najważniejsze informacje z wolnościowego świata zebrane w jednym miejscu
- najciekawsze tematy wyłuskane przez naszych ekspertów z zalewu informacji w Internecie
- odrutka na populizm polityków

Zapisy na FOR-letter: newsletter.for.org.pl

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
SKLEP

Od 2019 roku działa sklep internetowy FOR.

Na stronie sklep.for.org.pl można zakupić m.in. publikacje Leszka Balczerowicza, w tym najnowszą książkę „Odkrywając wolność 2. W obronie rozumu”, „Lech. Leszek. Wygrać wolność” czy „Trzeba się bić z PiS o Polskę”, oraz gadżety z logo Fundacji. Serdecznie zapraszamy do wsparcia naszych aktywności również tą drogą – wszystkie dochody uzyskiwane ze sklepu przeznaczone są na działalność statutową FOR.

Finanse FOR

Działalność FOR jest finansowana w większości przez darowizny od sympatyków, osób i firm prywatnych, podzielających przekonanie, że wolności obywatelskie i gospodarcze oraz państwo prawa to podstawa dobrego życia każdego z nas.

FOR nie korzysta ze środków rządowych ani nie realizuje analiz na zlecenie, aby zachować pełną niezależność. Wybór tematów analiz i publikacji, jak również agenda badań i działalności think-tanku, są zależne wyłącznie od decyzji Rady i Zarządu Fundacji, a rezultaty naszych badań, analiz i publikacji są wynikiem pracy ich autorów i ekspertów FOR.

W 2022 roku 90% przychodów Fundacji pochodziło od darczyńców prywatnych, w tym od osób i firm prywatnych (darczyńcy biznesowi). Pozostała część budżetu pochodziła z grantów od fundacji i organizacji zagranicznych (w tym w związku ze współpracą naukową FOR w ramach międzynarodowych programów badawczych i konferencji) oraz w części z działalności gospodarczej (publikacje książkowe i udział we wspólnych projektach edukacyjnych).

Jesteśmy dumni, że nasza dotychczasowa działalność zyskuje każdego roku coraz więcej sympatyków, gotowych udzielić FOR wsparcia finansowego. Liczba darowizn na cele statutowe i poszczególne projekty FOR stale wzrasta.

Wierzymy, że działalność, jaką prowadzi Fundacja FOR, znajdzie źródło finansowania w aktywnej postawie ludzi zaangażowanych w budowę społeczeństwa obywatelskiego. Dziękujemy!

KAŻDY MOŻE WSPIERAĆ FUNDACJĘ FOR, PRZEKAZUJĄC NAWET NIEWIELKĄ KWOTĘ NA NASZE KONTO

Numerы rachunków w Banku Santander:

PLN: 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

USD: 63 1090 1883 0000 0001 0689 4114

EUR: 02 1090 1883 0000 0001 0689 0653

GBP: 44 1090 1883 0000 0001 0689 0673

Zarząd Fundacji

- Leszek Balcerowicz, prezes zarządu
- Marcin Zieliński, główny ekonomista, członek zarządu
- Kinga Królik, dyrektor biura, członkini zarządu